

Lesarabrev

Føroyskt, eitt fremmandamál í Føroyum?!

Ársuppgærd frá Landsskúlafyrisingini 1996
Allar Føroyar

	Stílar (10. flokkur)
Føroyskt	4 11-töl
Danskt	23 11-töl
Enskt	16 11-töl

	Fyrirgagn (9. flokkur)
Føroyskt	20 11-töl
Danskt	101 11-töl

Eg kundi eisini nevnt onnur töl enn 11-töl. Onkur hugsar í hesum sambandi kanska um ymisk sløg av uppgávum o.tíl., men henda ábendingin er kortini so ógvuslig, at tann, sum ikki heldur tað vera neyðugt at menna og styrkja móðurmálið í fólkaskúlanum, ja, hann vil snøgt sagt ikki góttaka veruleikan.

Alla aðrastaðni í heiminum høvdu slíkar ábendingar fingið onkur ávaringarljóð at blunkað, men í okkara serstøku tjóð finnast helst fólk, sum halda núverandi stöðu vera í lagi.

Vinarliga,

Eyðun á Borg,
lærari,
Argir

Tað, ið illa er yrkt, verður illa kvøðið

Jóan Karl Høgenesen er púra ósekur. Var tað kanska hann, sum segði, at vit skuldu keypa eitt gamalt skip fyri lítlið og lætt, sum bert skuldi halda í nýkur ár. Ljóðar hetta skilagott.

Teir seku eru sjálvandi teir, sum komu við hesum óra hugskoti. Jóan Karl hevur bara gjørt eftir orðrum. Hvat skuldi maðurin gjørt? Skuldi hann nokta fyri at keypa skipið? Tá hevði verið róp. Kanska skuldi hann dugað gæd.

Hevur tú bara t.d. 50.000 kr. at keypa bil fyri, kann tú fáa ein bil, men hann verður hareftir, sjálvandi. Hetta vita øll vanlig fólk, og at tú skalt vara teg fyri at keypa

gamalt. Lættliga kanst tú spara teg eftir reyv. So einfalt er hetta mál.

Fyrst fær maðurin eina vónleysa uppgávu, tí næst verður ØLL skuldin lögð á hansara herðar. Slíkt gera menn. Og so skal hann koyrast oman á alt.

Hvat kemur á skaftið í Tinganesi? Jú, teir koyra stjórnar. Klandrast við tjóðmálarnar. Syrgilig er henda søga.

Men eitt skulu tit vita, Jóan Karl Høgenesen, og eg má eisini nevna Tummás Arebro, tað eru fleiri enn ein, sum kenna samhuga við tykkum.

Steinbjørn B. Jacobsen

Bjóðar ítróttarfólki enska orkuskrá

Faroe Inn Import er umboð fyri eini enskari orkuskrá, sum kann koma millum annað ítróttarfólki væl við.

Ein kostkanning herfyri vísti, at nógv føroysk ítróttarfólk mangla orku, og tí ikki kunnu avrika tað, tey annars kundu.

Faroe Inn Import bjóðar út frá hesi kanning føroyskum ítróttarfólki eitt ískoytið til kostin, sum kann geva størri orku.

Orkuskráin er frá G&G og í Onglandi, og kann nýtast av øllum, bæði yngri og eldri.

Faroe Inn Import bjóðar fram tvær ymiskar vørur. Onnur er Orka plus lög-

urin, sum kann takast sum partur av morgunmatinum, istaðin fyri eina høvudsmáltíð ella sum millumsmáltíð. Løgurin inniheldur proteinir, kolvætu og onnur fòðsluevni.

Hin vørn er Treysti plus pakkin, ið inniheldur 4 hylki við tablettum. Tablettirnar skulu takast saman við Orka plus lögnum, og tær veita líkaminum vitaminir og mineralir.

Fleiri føroysk ítróttarfólk hava nýtt hesar framleiðslur við góðum úrsliti. Meiri fæst at vita um vørurnar við at venda sær til Faroe Inn Import.

Nevndi nakar dupultmoral?

Herfyri var ikki sørt av kjaki fðonsku pressuni um ein Antikristflokur skuldi loyvast ella ei. - Sjálvandi skuldi hann loyvast, hóast hann m.a. hevði til endamáls at brenna bíbliur - so leiðis søgdu mest sum allir donsku politikarar og fólk flest í hesum landi, har tey flestu eru av teirri áskoðan, at Danmark man vera hitt mest demokratiska landið í heiminum. Og orsøkina til slíkt loyvi siga tey vera, »at grundlógin má ikki brótast«. Av somu orsök hava danir loyvt donskum nazistaflokki, ja enná óvitt teimum at senda nærvarp við nazistiskar propagandu. Sjáldsagt, tí annars var talan um grundlógarbrót. Og slíkt ber jú ikki til, ella hvat?

Lita vit aftur um bak, hvat hendi so í 1941 í hesum yvirdemokratiska Danmark? Dansk kommunistaflokkurin varð bannaður. Ja, kommunistiskir fólkatings-

menn vórðu settir fastir saman við hópi av øðrum donskum kommunistum. Aðrir vórðu myrdir. Her var av sonnum talan um grundlógarbrót, fram at sjálvum forsætisráðharranum! Tá bar grundlógarbrót væl til, uttan at tað fekk fylgjur. Men sjálvandi, tá var jú talan um hesar vandamiklu bolsjevikkarar, sum vóru í parti við tí ræðuliga Sovjetsamveldinum móti tí almáttuga Nazitysklandi. Og samstundis høvdu danskir nazistar jóladagar. Men sum flest øll vita, hóast roynt verður at káva út yvir sannleikan, so fekk danska yvirvöldin ikki hendur á øllum kommunistisku landsmonnum sínum. Teir, ið ikki vórðu fastsettir ella doyðu í fongslunum, førdu ein partisanbardaga móti nazistiska pakkinum, og fingið hópin av rættshugsandi dómum í part við sær. Endin var sum kunnugt, at

donsku kommunistarnir við fyrsta val eftir krígsslok komu mannsterkir inn á ting við 18 limum. Tá var brúk fyri kommunistum. Seinni eru teir gloymdir.

Kann ikki lata vera við at minna fólk á hetta sjúkliga danska samfelagið, sum á ongan hátt hevur lært av grundlógarbrotinum í 1941, men heldur hevur gloymt tað.

Tað er hetta sjúkliga samfelag, sum so mangir føroyingar hava sum fyrmynd. Tað er úr Danmørkini, at vit draga alla óhumsksuna inn í land okkara. Áskyns rúsevni forpesta okkara ungdom, og tað er einans ein spurningur um tíð, til vit hava antikrist-rørslur og nazi-rørslur her á landi.

Vit kunnu ikki bjóða børnum okkara at liva í einum hjálandi saman við slíkum samfelag við so slímutum dupultmoral, sjúkligari nalvaskoðan og

mannarættindabrotum og valdsgerðum sum dagligum kosti. Ella vit skulu kanska bara yppa øksl og siga, at gott man vera sum er. So leiðis hugsar mangur.

Heldur eiga vit sum skjótast at stovnstá lyðveldið Føroyar, so at vit hava okkara egna grundlóg, sum vit skulu halda. Vilji fólksins er bara eftirspurdur einaferð í søguni. Og úrslitið hugaði ikki dómum, so at teir framdu mannarættindabrot og smíðaðu ta forkryplaða Heimastýrslógina, sum flest øll munnu hava ássannað ikki er tað himmalbrævið mikla, sum sagt hevur verið um hana.

»Kjósið tit heldur at halda ta leið, ið lögð er í erva«, yrkti Janus skald rámanði á sinni.

Arnbjørn R. Thomsen

Kavbátur til vaktartænastu

Bert ein lítli viðmerking til grein í FF-blaðnum 6. februar, undirritað ph, har hann førir fram, at vit kunnu leiga ein kavbát til vaktartænastuna undir Føroyum. Eg veit ikki um ph er greiðir yvir, hvat ein kavbátur, sum tann ið var á Havnini herfyri, kostar at keypa. Men sam-

bært hálvføroyska skiparanum, sum var við, er talan um eina heila milliárd. Tá ein hugsar um, hvat tað hevði kostað, at gjørt Nólsoyar Páll í siglingarklárastand, er har bert talan um ca. 24 milliónir krónur, ella 2,4% av kavbátprísinum. Hvat ein kavbátur hevði

kostað at leiga um mánaðin, er ilt at meta um, men helst er talan um eina milliún um dagin, ella 30 milliónir um mánaðan (mett við fyrivarni). So tað kann ikki verða nýkur varandi loysn. Lat okkum heldur bjóða Poul Mohr byggja 20 Nólsoyar Pállar fyri 40 milliónir

pr. stk., tað skuldi givið 800 milliónir. Tá man vaktartænastan og fiskieftirlitið undir Føroyum verða nóg væl útbýgt, og vit hava spart 200 milliónir krónur í mun til kavbátprís.

hdn

Smíðja meðan jarnið er heitt

At Poul Mohr er til steðr, tá hamarslógini falla, og boð skal gevast, er ikki so undarligt, tí er tað nakað hesin virkisfúsni maður kennur, so er tað tey røttu hamarslógini.

Hamarslógini á skipasmíðjuni Føroyar eru tagnað og tann fyrr so bláa flammán, sum sást langan veg og sendi roykin upp ímóti tí endaleysa rúminum, tá sjóðarnir smeltaðu jarnið saman er burtur. At smíðja meðan jarnið er heitt, er eitt gamalt føroyskt orð, sum mangan verður havt á munn, tá ið nakað skal henda skjótt. At Poul Mohr hevur dugað at brúka henda møguleikan, skal hann eiga tókk fyri, annars høvdu helst útlendskar kreftir keypt. At hesir lukta rákan av olju rúndan um Føroyar, nú 300 mans koma til fundar í Norðurlandahúsinum, man lítið verða at ivast í.

Tað valdar friður rúndan um teir báðar Adonkin og Nólsoyar Páll við bryggju á Skála. Um teir hava nakað at tosa um veit eg ikki, men teir hava í hvørfall eitt til felags og tað er tað, at eingin vil kennast við teir. Gott er, at navn, sum stendur í Vágsbotni, lítur eystur í hav og tiskil ikki sær navnan hjá sær við bryggju á Skála. Vónandi verður tað í myrkari niðu hann blívur sleipaður eystur um nesið. VÓN at eitt grønt málað skip, sum Kjarntan Mohr sáli átti og strandingum var lítið uppí hendur at dríva hesa skútu. Sagt varð um hesa skútu, at hon var sterk sum fjallið, men hon mátti lúta fyri eldi-brandi á sildafeltinum.

Mær dámar so væl hettar navnið Vón. Við líklunum í hondini ivist eg onga løtu í, at ein nýggj Vón birtist fyrst og fremst í Skála bygd og í tí fólk, sum býr runt um Skálafjørðin. Kann henda, at parkeringsokið rúndanum byggihöllina fer at fyllast aftur, og hamarslógini fara at hoyrast og tann bláa flammán aftur fer at skyggja og roykurin fer at siga frá einum virksema aftur og istaðin fyri Adonkin og Nólsoyar Páll fer onkur nýbyggingur at loysa teir av við bryggju.

At vóna er í hvørfall lagt, sum skiparin hevur lagt djúpt í mannasálina. Tann neyðstaddi á myrkari nátt í bjargingarbatinum hevur

eina vón um bjarging, tá dagur risur í eystri. Tann, sum raktur er av hervirligari sjúku, hann vónar, at hann kann blíva hjálptur, ein vónar til tað síðsta. Nú hesin veteranurin á skipasmíðjuni økinum hevur fingið lykllarnar til skipasmíðjuna Føroyar, birtist ein vón um, at hesir lykklar fara at lata høvdu upp fyri nýggjum møguleikum. At tað reistist ein Jósef upp, sum hevur dugað, at lagt niðurfyri til tey meira soltnu árin, sum Føroya fólk hevur verið fyri, at mong hava kent seg at verið í brunninum eins og Jósef, tá tey stóðu við uppsagnarbrævinum í hondini, man vera ein sannroynd, men tað komu nakrir keypmenn fram við og góvu eitt boð uppá Jósef, og hann bleiv háladaur upp úr brunninum. Lítið vistu teir í tí løtu, at tann maðurin skuldi blíva ein tann besti figgjamálaráðharri, sum hevur sæð dagsins ljós.

Poul Mohr gav boð uppá skipasmíðjuna og fekk hana, og eg eri visur í, at møguleikar vera skaptir fyri, at hamarslógini aftur fara at hoyrast á Skála, at tað verður ein endurreisn av

arbeidsmøguleikum fyri tað fólk, sum býr við Skálafjørðin. Uppskot er um at byggja nýtt vaktarskip og eitt nýtt strandfaraskip, og eitt nýtt fiskiflota, sum hevur ein miðal aldur uppá trýti ár so lógið skal tað verða, um ikki onkur fer at hugsa um at fonnýggja fiskiflota. At glottar eru at hómra fyri framman eru øll tekin um.

Vit eru kanska ikki so skjótt til at veita hvør øðrum blómur og takksemin, meðan viðkomandi kann taka ímóti teimum. Minnisvarðarnir verða sjálvdan avdúkaðir, meðan maðurin er á lívi, men eg fari at ynskja tykkum alt tað besta við hesum keypi. Vónandi fara hamarslógini aftur at hoyrast í byggihöllini, parkeringsplássini at fyllast aftur sum í gomlum dögum. Monopol sigur onkur, tað fer tíðin at visa.

Malmberg D. Olsen
490 Strendur